Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego“

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 2 września 1933 r. 139.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

ESTONJA.

x
x x

ŁOTWA:1.P r a s a l e t g a l s k a o d u c h o w i e ń s t w i e k a t o l i c k i e m ."Jaunakas Zinas"Nr.190 /IX.1933/donoszą, iż pewien ksiądz katolicki z Letgalji w pismie "Jauna Straume" /Nowy Prąd/ zamieścił artykuł p.t."Kurja katolicka na trybunie polonizacji". Autor artykułu oświadcza, iż polonofile cieszą się z racji usuwania księży łotewskich. Arcybiskup Sprindowic z racji choroby nie jest w stanie doglądać administracji swego biskupstwa. Cała więc władza spoczywa w rękach wyższego duchowieństwa Kurji, w łonie którego dwóch prałatów i czterech kanoników jest obcokrajowcami. Dzięki nim polonizacja pogranicza prowadzona jest jeszcze bardziej intensywnie, niż przed wojną. Na czele seminarjum duchownego stoi Polak, więc niż też dziwnego, że polonizacja tam kwitnie. W szeregu parafij granicznych rezydują księża polonofile. Księża-polonofile katolików uznają za Polaków lub Litwinów, Łotyszom zaś nie przyznają żadnych praw. Agitują oni za szkołami polskiemi, a dziatwę religji nauczają w języku polskim.-

2.P r o j e k t u t w o r z e n i a p o l s k o - ł o t e w s k i e g o b i u r a h a n d l o w e g o ."Pehdeja Brihdi" 192. /IX.1933/:W wyniku prowadzonych z kupcami wileńskimi pertraktacyj handlowych, można się spodziewać, iż dla załatwiania tranzakcyj handlowych pomiędzy Łotwą a Polską utworzone zostanie specjalne polsko-łotewskie biuro handlowe. Jedno takie biuro ma być utworzone w Rydze, drugie zaś w Warszawie. Biura takie niechybnie wpłyną na skoordynowanie wzajemnych tranzakcyj handlowych, uzgodnienie podaży oraz informowanie importerów i eksporterów.-

3.K o n g r e s l e t g a l s k i e j p a r t j i c h r z e ś c i j a ń s k i e j ."Jaunakas Zinas" Nr.195 /IX .1933/:W czasie odbytego w tych dniach w Rzeżycy kongresu partji chrześcijańskiej, w którym wzięło udział ogółem ok.600-set osób, powzięto następujące rezolucje: 1/podjąć stanowczą walkę przeciwko elementom antypaństwowym zarówno lewicowym, jak i prawicowym; 2/zlikwidować komunistyczną frakcję sejmową; 3/zamknąć wszystkie organizacje o charakterze wojskowym.

Nadto kongres uchwalił szereg rezolucyj o charakterze ekonomicznym.

W skład komitetu obrano: na stanowisko prezesa dożywotniego biskupa Rancana, na prezesa Pastora i w charakterze członków ministra Ivbulsa, A.Rancana, Girszaua, Rudzisza, Klauva i Czevera.

4.C z w a r t a f a b r y k a c u k r u w Ł o t w i e ."Pehdeja Brihdi" Nr.192 /IX 1933/:Łotwa posiada trzy fabryki cukru:w Mitawie, Kreutzburgu i Lipawie. Fabryki te produkują rocznie ok.30 tys.tonn cukru. Produkcja ta jednak nie wystarcza, gdyż roczna konsumcja cukru w Łotwie dosięga 42-48 tys.tonn cukru. W związku z tem powstał projekt utworzenia czwartej cukrowni w Rzeżycy. Odnośne kroki w tej sprawie zostały już poczynione.

5. Kwestja łotewsko-sowieckich rokowań handlowych. "Pehdeja Brihdi" Nr.194 /IX.1933/: W drugiej połowie września r.b. rozpoczną się narady w sprawie wznowienia łotewsko-sowieckich rokowań handlowych. W tym samym czasze nastąpi prawdopodobnie nominacja posła sowieckiego w Rydze.-

6. Dokoła propagandy niemieckiej w Łotwie. "Pehdeja Brihdi" Nr.194 /IX.1933/: Przybyły w tych dniach do Łotwy emisarjusz niemieckich sfer gospodarczych dr.Ilgner w rozmowie z przedstawicielami prasy informował o "nowych Niemcach". Dla zwiększenia efektu w kino-teatrze został wyświetlony specjalny film.

Pozatem Niemcy wysyłają do państw bałtyckich swych księży, z których trzej obecnie w kościołach łotewskich wygłaszają kazania. A więc trzecie imperjum pragnie znowuż zawojować Łotwę w imię wiary.-

ESTONJA: 1. Możliwość rozszerzenia koalicji rządowej. "Waba Maa" Nr.201 /IX.1933/: Ostatniemi czasy ukazały się pogłoski o rzekomych zamiarach rozszerzenia koalicji rządowej, której zapewniła swe poparcie partja znajdująca się poza koalicją. Partją tą mogli być albo Rosjanie albo socjaliści. Co się tyczy Rosjan, to zapowiedzieli oni, iż nie będą się wtrącali w wewnętrzne sprawy Estonji, socjaliści zaś wyrazili gotowość popierania rządu w dziedzinie obrony ustroju demokratycznego.

2. Stosunek socjalistów do obecnego rządu. "Rahva Sõna" /IX.1933/, polemizując z "Jaunakas Zinas" zamieściło artykuł, w którym oświadcza, iż korespondent "Jaunakas Zinas" musiał dobrze wiedzieć o tem, że socjaliści nie ponoszą i nie chcą ponosić żadnej odpowiedzialności za czyny obecnego rządu i koalicji.

Socjaliści nie zawierali przymierza z koalicją, wobec czego poczytywanie socjalistów za członków koalicji jest niewłaściwe.

3. Uznanie dla obecnego rządu. "Maaleht" z sierpnia /IX.1933/ zamieszcza artykuł, w którym zaznacza, iż rząd obecny nie cieszy się uznaniem parlamentu. Przyznać jednak należy, że aczkolwiek zaledwie połowa parlamentu zapewniła rządowi swe poparcie, to jednak rząd się utrzymał i potrafił przeprowadzić doniosłe reformy zarówno w życiu gospodarczem, jak i politycznem Estonji. Reform takich nie mogłaby dokonać żadna szersza koalicja. Do rzędu reform zaliczyć należy obniżenie kursu korony, zniesienie monopolu zbożowego, uporządkowanie marynarki wojennej i utrzymanie ładu wewnętrznego. Aczkolwiek obecny naczelnik państwa posiada wielu wrogów, to jednak przyznać trzeba, że człowiek ten, jak nikt dotąd potrafił wznieść się ponad swoją partję, zwłaszcza tam, gdzie wymagają tego interesy kraju.-

4. Sprawa zmiany ustaw zasadniczych a prawa narodu. "Hommikleht" z sierpnia /IX.33/ w rozważaniach na temat przestrzegania ustaw oświadcza, iż przekroczenie ustawy przez jednostki nie jest niebezpieczne, gdy jednak sami stróżowie prawa poczynają ustawy łamać staje się to niebezpiecznem. Przykład taki może spowodować masowe przekraczanie ustaw, czemu już trudno będzie zapobiec. Obecnie, gdy się zbliża referendum narodowe w sprawie zmiany konstytucji, trudno będzie przekonać społeczeństwo, iż niema się tu na celu ograniczenia jego wolności i gwałcenia praw.-

5. Projekt ustawy o stanie wyjątkowym. "Esmaspaev" Nr.35 /IX.1933/: Na ręce prezydjum parlamentu wpłynął projekt ustawy o zmianie przepisów, dotyczących stanu wyjątkowego.

6. Memorjał bezrobotnych. "Waba Maa" Nr.196. /IX.1933/: W dn.22 sierpnia r.b. przedstawiciele bezrobotnych R.Tornberg, H.Siiman i S.Sisask wystosowali do naczelnika Państwa memorjał, w którym domagają się polepszenia ich warunków materjalnych i umożliwienia zarobkowania.-

x

x x

B7